4. Diğer Din Mensuplarıyla İlişkiler

4.1 Yahudiler

Peygamberimiz Medine'ye geldiğinde Medine'deki topluluklardan biri de Yahudilerdi. Medine'deki Yahudi kabileleri olan Benî Kaynuka, Benî Nadîr ve Benî Kureyza çok zengindiler. Hurma bahçelikleri ve çok geniş arazileri vardı. Medine'nin ticari hayatında onlar söz sahibiydiler. Benî Kaynuka, kuyumculuk ve ticaretle; Benî Nadîr, büyük hurma bahçeleriyle; Benî Kureyza ise deri ticaretiyle tanınmaktaydı.[48] Hz. Peygamber (s.a.v) Yahudilerin ticaret yaptığı pazarlara uğrayarak onları İslam'a davet etmiş, ama her defasında ret cevabı almış, bazen de düşmanca tutumlarla karşılaşmıştı.

Yahudiliğin sembolleri.

Komşuları müşrik Araplar gibi Yahudiler de Medine'de kabileler hâlinde yaşıyordu. Onlar ehl-i kitaptı. Hz. Musa'ya gönderilmiş vahiylerden oluşan Tevrat isimli mukaddes kitaba göre yaşıyorlardı. Ancak Tevratın hükümlerini değiştirmişlerdi.

Yahudi kabileleri, Medine'deki diğer Arap kabileleri olan Evs ve Hazrec'le bazen işbirliği yapıyor bazen de çeşitli konularda çatışma yaşıyorlardı.

Peygamberimiz içteki ve dıştaki İslam düşmanlığına karşı Medine'nin savunması ve güvenliği için acil tedbirler almak gerektiğine inanıyordu. Bu nedenle Medine'nin saldırı durumunda savunması için bir plan hazırladı.

46. Tevbe Suresi, 80. ayet.
47. Hülya Alper, "Münafık" Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C 31, s. 566.
48. Muhammed Hamidullah, İslam Peygamberi, C1, s.571- 572.

Medine'de kalabalık bir Yahudi nüfusu vardı ve bunlar şehirde yüksek duvarlarla çevrili kalelerde yaşıyorlardı. Askerî açıdan şehrin müdafaası için onlarla bir antlaşma yapılması çok önemliydi. Bu sebeple Resulullah Yahudilerle Medine Sözleşmesi imzalayarak Yahudiler ve Müslümanların birbirine zarar vermeden barış içinde yaşamaları için bir zemin oluşturdu.

İslam'a giren insanların sayılarının artması ve İnsanlığa müjdeci olarak gönderilen Peygamberimizin bir lider olarak gittikçe kuvvetlenmesi nedeniyle Yahudiler, Peygamberimizin artan gücünden korkmaya başladılar. İslam'ı, kendilerinin bölgedeki üstünlüklerine karşı bir tehlike olarak gördüler.

Yahudiler, Müslümanların kıblesinin Kudüs'ten Mekke'ye çevrilince Resulullah'a ve İslam dinine açıkça saldırmaya başladılar. Bundan sonra artık düşmanca faaliyetleri arttı ve Müslümanların düşmanlarıyla iş birliği yapmaya başladılar. Arap kabilelerini Medine'ye saldırıp Müslümanları yok etmeleri için kışkırttılar.[49] Birçok kere Medine Sözleşmesine aykırı hareket ettiler.

YORUMLAYALIM

Sevgili Peygamberimiz Yahudilerle sürekli dostane ve iyi niyete dayalı bir ilişki kurmak istemesine rağmen, onlar münafıklarla birlikte Peygamberimizin bu girişimine hep olumsuz karşılık verdiler. Bu durumu Yahudilerin kendilerini seçilmiş topluluk olarak kabul etme inançları açısından tartışınız.

Benî Kaynuka Yahudileri, Bedir Savaşı'nda Müslümanlara yardım etmek yerine Medine'deki münafıklarla ve Kureyş'li müşriklerle, Müslümanlara karşı işbirliği yaptılar. Böylece Medine Sözleşmesi'ne aykırı davrandılar. Bu nedenle de Bedir Savaşı'ndan sonra Medine'den sürüldüler.

Benî Nadir Kabilesi de Resulullah'la Medine Sözleşmesini imzalayan kabilelerden biriydi. Fakat onlar da Müslümanlara karşı düşmanca faaliyetler başlattılar ve münafıklarla iş birliği yaparak Müslümanları zor durumda bıraktılar. Hz. Peygamber'i öldürmek için bir suikast girişiminde bulundular. Müslümanlara karşı düşmanca davranışları Uhud Savaşı'ndan sonra iyice arttı. Onlar da Medine'den çıkarılarak bir kısmı Hayber'e bir kısmı da Suriye tarafına sürüldü.[50]

Hz. Peygamber, Benî Nadîr'e şehri terk etmeleri gerektiğini bildirdiği zaman, Benî Kureyza Yahudileri, Medine Sözleşmesi'ne sadık kalacaklarına dair söz vermişlerdi. Ancak Benî Kurayza, Hendek Savaşı'nda müşriklerle iş birliği yaparak verdikleri söze uymadılar. Hendek Savaşı esnasında Medine'de içerden Müslümanlara saldırdılar. Müslümanlar bir yandan hendeği geçmeye çalışan müşriklerle bir yandan da Müslümanlara içten saldıran Benî Kureyzalılarla çarpışmak zorunda kaldı.

49. Afzalur Rahman, Siret Ansiklopedisi, C I. s. 614.
50. Nahide Bozkurt, Siyer, s. 75.

Hendek Savaşı'ndan sonra Hz Peygamber, Benî Kureyza Yahudilerinin üzerine yürüyünce onlar, kendi bölgelerindeki kalelere sığınarak direnmeye çalıştılar. Bir aylık direniş sonunda Peygamberimize haber göndererek Sa'd b. Muaz'ın yapacağı hakemliği kabul edeceklerini söyleyerek kuşatmanın kaldırılmasını istediler. Hz. Peygamber, Kureyzaoğulları'nın teklifini kabul ederek Sa'd b. Muaz'ı hakem olarak tayin etti. Sa'd da Yahudilerin kendi kutsal kitapları olan Tevrat'a göre hüküm verdi.

Tevrat'ın hükmüne göre vatana ihanetin cezası, eli silah tutan erkekler idam edilmesi, çocukların ve kadınların esir alınması ve mallarının ganimet sayılmasıydı. [51]

NOT EDELİM

Ehl-i Kitap; sözlükte ilâhi bir kitaba inananlar anlamına gelir. Terim olarak ise Müslümanlar dışındaki kutsal kitap sahibi din mensupları (Yahudiler ve Hrıstiyanlar) için kullanılan bir tamlamadır.

Peygamberimizle yaptıkları Medine Sözleşmesine uymamaları sebebiyle Medine'den sürgün edilen Yahudilerin çoğu, Şam ticaret yolu üzerinde bulunan Hayber'e yerleşmişlerdi. Hayber, adeta Yahudiliğin bir merkezi hâline gelmişti.

Hayber'de bulunan Yahudiler daha önce Mekke müşriklerini ayaklandırıp Peygamberimiz ve İslamiyet aleyhine çalışmaya devam etmişlerdi. Bunun yanında Yahudi kabileleri Mekkeli müşriklerle yeni bir antlaşma da yapmışlardı. Bu antlaşmaya göre Peygamberimiz şayet Mekke üzerine yürürse Hayberliler Medine'ye baskın yapacaklar, eğer Hayber üzerine yürürse Kureyş müşrikleri Medine'ye baskın yapacaklardı.

Ne var ki, bu plan Hudeybiye Antlaşmasıyla sonuçsuz kalmıştı. Peygamberimiz, Mekkeli müşriklerle Hudeybiye Antlaşması'nı imzalamak suretiyle Medine'yi müşriklerden gelebilecek tehlikelere karşı emniyet altına almıştı. Ancak Medine'nin kuzeyindeki Hayber Yahudileri Müslümanlar için bir tehdit oluşturmaya devam ediyordu. Bu bölgenin güvenliğinin sağlanması İslam'ın ilerlemesi bakımından gerekliydi. Ayrıca, en önemli ticaret yolu üzerinde bulunan Hayber, Müslüman tüccarlar için bir tehdit oluşturuyordu. İşte bütün bu sebeplerle Peygamberimiz Hayber meselesini çözmek istiyordu. Bu nedenle önce Abdullah b. Revaha'yı Hayber'e gönderdi ve Yahudilere barış teklifinde bulundu. Fakat Yahudiler barış teklifini kabul etmediler. Aksine komşuları Gatafan kabilesiyle Medine'ye saldırmak üzere hazırlıklar yapıyorlardı. Bunu öğrenen Peygamberimiz Hayber'i fethetmeye karar verdi.

Efendimiz, 200'ü atlı olmak üzere 1600 kişiye varan İslam ordusuyla 628 yılı Muharrem ayında Hayber'e doğru yola çıktı.[52] İslam ordusuna daha sonra içlerinde meşhur Ebu Hureyre'nin de bulunduğu Devs Kabilesinden 400 Müslümanla, Habeşistan'dan gelen muhacir Müslümanlar da katıldılar.

---

51. Afzalur Rahman, Siret Ansiklopedisi, C I, s. 635.
52. Vakidi, Kitabü'l Magazi, C 2, s. 689.

Hz. Peygamber ordusuyla bir gece vakti Hayber önlerine geldi. Hayber'in kaleleri sağlamdı ve ele geçirilmesi zordu. Sayıca da Yahudiler, Müslümanlardan üstündüler. Sabah olunca Hayberliler, karşılarında İslam ordusunu buldular. Birden şaşırıp kaldılar ve "İşte Muhammed ve ordusu!" diye telaş ve korku içinde kaçıp kalelerine sığındılar ve savunmaya geçtiler.

Çarpışma, Yahudilerin Natat kalesinden Müslüman askerlerin üzerine ok atılmasıyla başladı. Uzun süren kuşatma esnasında civardaki dostlarından bekledikleri yardımı alamayan Yahudiler, kalelerinin tek tek düştüğünü görünce çaresiz kalıp antlaşma talep etiller. Peygamber Efendimiz onların bu isteklerini kabul etti. Hz. Peygamber Yahudilerin, arazilerin yıllık üretimlerinin yarısını Medine İslam Devletine vermek kaydıyla Hayberlilerle antlaşma yaptı.[53]

Bu zafer neticesinde Hayber de İslam sınırları içine alınmış, Medine'ye kuzeyden gelecek tehdit ortadan kaldırılmış oldu. Hayber'de elde edilen ganimetler, Hudeybiye Antlaşması esnasında Rıdvan ağacı altında Peygamber Efendimize biat edenlere bir ödül olarak taksim edildi.

LİSTELEYELİM

Örnekte verildiği gibi Peygamberimizin Yahudilerle ilşkilerinde dayandığı ilkeleri listeleyin.

1. *Peygamberimiz anlaşmalara sonuna kadar sadık kalmıştır.*
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

53. İbni Hişam, Siretü'n Nebeviyye, C2, s.337.